

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 97.
Zs. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELEK

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

3166

Archiv der Zionitischen Organisation

W. Sächsischer strasse 8.

Berlin

Egy hónapra
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck. 35.—
Egy szám — 1.50

1925 május 26 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 121. szám

5685. Szívan 3

Az új kormányzó

Az egész zsidó nép szeme várakozással teljes aggodalommal tekint néhány nap óta olyan események felé, amelyek népünket, összességében és egyéneiben egyaránt, végtelenül közelről érintik. A palesztinai zsidó állam felépítése már nemcsak egy párt programja és törekvése, az egész világ zsidósága egyöntetű akarattal nyilatkozott meg és vállalta ezt a grandiózus munkát. Öt esztendeje folyik az erők teljes megfeszítésével, a zsidó nép millióinak nagyszerű áldozatkészségével ez a munka és ha a mi zsidó szívünk, ha a vágyak szárnyán röpködünk, nem is volt mindig megelégedve az országépítés tempójával: *tagadhatatlan volt és büszke örömmel konstatahathatuk, hogy az első öt esztendő nem mulott el minden eredmény nélkül.* És most, Palesztina kormányzójának személyében olyan változás történt, amelyről egyelőre még nem tudhatjuk, hogy a mi nagy és szent országépítésünknek javára, vagy kárára fog-e válni.

Samuel kormányzónak ideje letelt. Becsülettel töltötte ki azt az ötesztendőt, amely az angol helytartóknak rendes szolgálati időtartama szokott lenni és mostan, amikor távozik helyéről, a zsidó nép osztatlan szeretete és hálája veszi őt körül. Ameddig a kormányzói magas polcon állott, sok támadás érte őt a mi részünkről, sok dologban talán valóban is gyöngének mutatkozott, de hogy helyét mostan másnak adja át, nem tagadhatjuk meg tőle azt az elismerést, hogy *becsületes, pártatlan és gondos vezetője volt a mi országunk épülésének.* Ha turisták, ha látogatók, régi ismerői az őt és tíz év előtt volt Palesztinának, mostan szinte rá se tudnak ismerni és egy egészen új, az élet-születés lázában lüktető Zsidóországot találnak a régi halottország helyén, ez nem utolsó sorban az ő körültekintő, céltudatos, békét kereső munkájának eredménye. Ha csak abban a tempóban folyik tovább az országnak gazdasági és zsidó kiépítése, mint az ő kormányzása alatt, tizenöt év múlva, husz év múlva így is boldog révhez értünk.

Vajjon így lesz-e, vajjon meg lesz-e adva a lehetőség arra, hogy a munka legalább ebben a mértékben tovább folyjon? Vajjon a felülről segítő kéz helyett nem kell-e majd újabb, nem-várt akadályokra találni és az építésre szánt energiák jórészt arra fecsérelni, hogy ezeket az akadályokat elhárítsuk az utunkból? Minden a legközelebbi jövő titka. Zsidóország kormányzói székébe új ember került, új ember, akiről a nevével alig tudunk egyebet. Báró Herbert Plumer-nek hívják Palesztina új kormányzóját.

Katonaember, az angol hadsereg tábornagya és Malta szigetének parancsnoki tisztségéből szolgáltatta az angol kormány Palesztina kormányzói székébe. A világháborúban egy angol hadseregnek volt a főparancsnoka, ő vezette az angol-olasz expedíciós sereget is, katonai érdemei elismerésül tüntették ki a bárói ranggal és jelenleg hatvanöt esztendő. Ennyi minden, amit tudunk felőle. A diplomata és férfi korának virágában levő zsidó Herbert Samuel helyébe, az öreg angol, katona Herbert Plumer került.

Vajjon milyen érzelmek vezetnek majd ennek az öreg katonának működését, milyen érzelmeket táplál általában a zsidósággal szemben, a cionizmussal szemben, a zsidó állam ujjaépítésének gondolatával szemben? Mindezt még nem tudjuk — és hogy nem tudjuk, már az is elég ok az aggodalomra. Amiből egy másik és a palesztinai kormányváltozással talán nem is teljesen összefüggés nélküli politikai esemény jó reményekre jogosít.

Ugyanakkor, amikor Herbert Samuel átadja kormányzói tisztségét Plumer tábornagnak,

ugyanakkor változás történik az egyiptomi angol kormányzó személyében is. Allenby tábornagy távozik az egyiptomi kormányzói tisztségéből és helyét sir George Lloyd foglalja el. Az angol politikának Egyiptomban is ugyanannak kell lenni, mint Palesztinában. A két ország határos egymással, a Szezei csatorna két oldalán terülnek el és Angliának ugyanazokból az okokból kell Palesztina is, mint Egyiptom: hogy megvédje a világbirodalom lüktető erét, életforrását: a Szezei csatornát. Allenby, Egyiptom kormányzója tehát megy. De Allenbyről köztudomású volt, hogy erősen anticionista érzelmű, hogy nem jó szemmel nézi a zsidó állam kialakulását és a tábornagy ebből a meggyőződéséből nem is csinált titkot.

Legutóbb, a jeruzsálemi egyetem avatása alkalmából, mint vendég, udvarias formában bár, de nyíltan kifejezést is adott ezeknek az érzelmeinek. Allenby távozásával tehát egy anticionista politikai tényező távozik a palesztinapolitikával azonos angolpolitikájú Egyiptom kormányzói tisztségéből és ki tudja, talán éppen

ez a körülmény is hozzájárult ahhoz, hogy távoznia kellett. A távirati híradások valóban is arról számolnak be, hogy Allenby nem teljesen jószántából távozott, hanem lemondása az angol kormánnyal történt nézeteltérésnek következménye.

Dolgokból és eseményekből kombinálni — lehet, de minden politikai jóslás korai volna. Csak egy dolog bizonyos: és ez az, hogy Palesztina politikai és gazdasági fejlődése ma már az egész zsidó nép életérdekével azonos, és bármi legyen is a legközelebbi napok eseményeinek hátterében: nincs az az emberi tett, amely az életnek indult népakaratot fel tudja tartóztatni útjában. Az államépítés megkezdődött és ha csak azzal az erővel és öntudattal folyik tovább, mint eddig, akkor nincs mit félnünk a napipolitika változásaitól. A mi munkánk az örökkévalóság jegyében született — eltörpülnek mellette a napi események. A mi munkánk egy nép életakarata — és az élet mindig diadalmaskodik az emberi elgondolásokon. g. j.

Megismétlődött a japán földrengés

Szombat éjszaka hatalmas földrengések rásták meg a szigetországot. Két város összeomlott, ezeröttszáz ember meghalt. A lakosságon nagy lehangoltság vett erőt

(Tokio, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még alig felejtették el az emberek az 1923. évi rettenetes földrengést, ma már újból megindult a talaj a szerencsétlen sorsu Japán alatt. A szombatról vasárnapra virradó éjszakán egymásután

több földrengés reszkettette meg az ország déli területét.

Az első rázkódást éjjel körül érezték. Ennek olyan ereje volt, hogy néhány pillanat alatt több mint ezer ház omlott össze, amelyek romjai alatt

kétszáz ember halt meg, négyszáz pedig súlyosan megsebesült.

Különösen két városban vitt véghez borzalmas pusztítást a földrengés: Tojokaiában és Kinoszakaiban. Mindkét helyen előbb tűz ütött ki, amely csaknem valamennyi épületet elhamvasztotta. A lakosságnak ideje sem volt a menekülésre. A második földrengés hajnalban következett be és ismét rengeteg házat döntött össze.

A Tojokai felé vezető vasúti vonal egyik

Málta-sziget parancsnoka lett Palesztina új kormányzója

Plumer tábornok júliusban foglalja el új hivatalát

(Cluj-Kolozsvár, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Budapesti távirat alapján tegnap röviden jelentettük, hogy az angol minisztertanács kinevezte a távozó sir Herbert Samuel helyébe Palesztina új kormányzóját. Az első távirat Plumer tábornagyot jelölte meg az új kormányzónak, mint most azonban egy részletes londoni távirat közli,

a kinevezett tábornagy neve báró Herbert Charles Onslow Plumer, az angol fenhatóság alatt lévő Malta-sziget főparancsnoka.

Plumer tábornagy 1857-ben született és, miután Oxfordban elvégezte egyetemi tanulmányait, 1876-ban katonai szolgálatba lépett. Kiváló képességei hamar előrevitték új pályáján és még alig töltötte be a harmincötödik évét, amidőn már Nyugat-Afrika legfőbb katonai parancsnokaként nevezték ki. Innen Szudánba került, ahol a háború kiterjedéséig maradt. A világháborúban hazarendelték és először a második számú brit hadsereg parancsnoka volt, majd

alagutja ráomlott az alatta haladó vonatra és azt pozdorjává nyomta össze.

Az eddigi megállapítások szerint a két földrengés huszonöt négyzetmérföldnyi földterületen pusztított.

Az áldozatok száma ezeröttszáz, de lehetséges, hogy sokkal többen haltak meg.

A kár hetvenmilliárd yen.

Oszaka és Cobe, amelyek a földrengések zónájának határán fekszenek, sértetlenek maradtak. Kinoszaki lakosainak egy része szombat éjszaka óta a mezőkön bolyong. Tokióból mentőexpedíciót indítottak a földrengéstől sújtott vidékekre.

Az ország lakosságán nagy lehangoltság vett erőt.

A kormány még vasárnap délelőtt rendkívül minisztertanácsot hívott egybe, amely az áldozatoknak nyújtandó segítség módozatairól tanácskozott. Délben több külföldi állam követere kereste fel a miniszterelnököt, akinek részvétüket fejezték ki a katasztrófa fölött. A külföldön élő japánoktól óránként érkeznek a táviratok, amelyekben hozzátartozóik után érdeklődnek.

1918-ban az angol-olasz expedíciós osztagok vezetését vette át. 1919 áprilisában fontos megbízatással a rajnai megszálló-csapatok főlé rendelték, ahonnan 1919 júniusában mint teljhatalmu parancsnok Málta-szigetre távozott.

Ugyanebben az évben a király nemességi rangra emelte és a „messinai és biltoni“ bárói címmel adományozta meg. Plumer tábornagy felesége Gossleány, az egyik legelőkelőbb angol főúri család gyermeke. Palesztina új kormányzója jelenleg még mindig Málta-szigetén tartózkodik és ott érte az új kinevezés is. Értesítésünk szerint azonban

már a legközelebbi napokban Londonba utazik, ahol átveszi megbízólevelét és utasításait a gyarmatügyi minisztériumtól.

Megbeszéléseket fog ezenkívül folytatni a cionista világszervezet tagjaival, akik behatóan informálják majd a palesztinai helyzetről. Hogy Herbert Samuellel hol fog találkozni, azt egyelőre még nem állapították meg. Ez a találkozás azonban feltét-

lentül szükségessé válik, hogy a távozó kormányzó bevezesse utódját új teendőibe. Plumer báró, az eddigi tervek szerint, júliusban veszi át új hivatalát.

Amikor a betörőt becsapják

Egy rosszul sikerült vesztegetési kísérlet epilógusa

(Cluj Kolozsvár, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kora délelőtti órákban komor, szürke csapatot kísérnek a szuronyos öregek. A menet az ügyészégi fogház folyosójáról a törvényszék tárgyalótermébe vezető folyosóra fordul be. Az arcokon ülő szorongás egy árnyalattal mélyebb lesz, amikor helyet foglalnak a vádlottak padján. A tárgyalóteremben fülledt a levegő, odakint ég a nap, a város utcáin hangoskodik az élet s valahol a határban gazdaszem vigyázza a fiatal gabonaszárak növést.

A bíróság, élén dr. Bohatier Sándor tanácselnökkel, elfoglalja a helyét. A bíróság előtt középmagos, barázdás arcu ember áll: Bel Gyula munkás, aki a vádirat szerint másfél évvel ezelőtt Biasini Sándor kereskedő segédjének, Dombi Jánosnak azt az ajánlatot tette, hogy éjnek idején juttassa be őt a főnöke iktetébe. Bel ezért a szolgálatért siker esetére huszezer lejű ígért Dombinak, aki szintén belement a dologba és Bel Gyulát egy éjszaka beengedte az üzletbe. Dombi azután a főnökével és több rendőrrel elrejtözve készenlétben állt s amikor Bel alaposan megrakodva kifelé indult az üzletből, rajtaütöttek és természetesen azonnal a rendőrségre vitték. A vádlott a törvényszék előtt is beismerte tettét, de elnézést kért. Dr. Macedonescu kir. ügyész súlyos büntetést kér a vádlottra.

A bíróság rövid tanácskozás után Bel Gyulát betöréslopás kísérletéért 3 hónapi fogházra ítélte. Az elítélt megnyugodott az ítéletben. Amikor visszament a helyére, a vádlottak padjára, a szomszédjához fordult és panaszkodva emlegette a kegyetlen sorsot, amely három hosszú hónapra elszakítja most a családjától.

— Bolond az ember, nem tudja mit csinál. De megölt a jóakaratot bennem a nyomor, az ital, bünt követtem el, bűnhődöm kell. Szeretnék még pár napra hazamenni a családomhoz, hogy elrendezzem őket és elbucszam tőlük...

Az ügyész meghallgatta Bel Gyula kérését és néhány napra hazaengedte őt családjához. És Bel Gyula boldogan indult kifelé, az ég kéksége alá, élvezni egy kissé a szabadságot, amelyet három hónapra olyan könnyelműen eldobott magától...

A chaszid bűnhődése

— Igaz történet —

Irta Izsák Arnold

Valóságos ostromot kellett reb Slojme-nek az öreg felé szögeznie, hogy rávegye a pénz átvételére. Leszámolta előtte az aranyból és ezüstből vert rubeleket, amit a chaszid a kis táskával együtt kénytelen-kelletlen átvett. Reb Slojme mélyet lélezett, melegen kezét fogott az öreg emberrel, aki megmondotta, hogy őt mindig ebben a zsinagógában találhatja, azután könnyű szívvel kiment a kis városba, nézte a zsidóság sűrűségét-forgását, amint az asszonyok nagy fazekakban vitték a pékhez a szombatba való ételt, onnan pedig hozták a puha fonott kalácsot. A fürdőből komor képpel, de frissen jöttek ki a chaszidok, hosszú kaftánjukban és prémmel övezett bársony fővegükben.

A szombat boldogan telt el. A város híres kántora ezuttal gyönyörűen énekelt, valami egészen különös szépséggel ömlött ajkáról a bánatos zsidó melódia, az emberek el voltak ragadtatva az énektől, reb Slojme az ima után odament a kántorhoz, melegen üdvözölte őt és sok szerencsét kívánt neki. A kántor félrehívta őt és halkán így szólt hozzá:

— Öregem, elárulom magának, önnek szerencséje volt, mert nem minden szombaton imádkozom így. Most azért igyekeztem kitűnő produkálni, mert a jövő héten szabadságra akarok menni és meg akartam nyerni a magam számára az előjáróságot.

Reb Slojme felkacagott. Nagyon tetszett neki ez az ötlet és kijelentette, hogy bizony, ha ő lenne tagja az előjáróságnak, akkor még kevésbé adna szabadságot.

Megállottak a bukaresti malmok

(Bucuresti-Bukarest, május 25. (Rapid.) A romániai malomipar súlyos válságba jutott. A fővárosi malmok ma beszüntették üzemüket, mert nincs mit őrlniök. A malmosok memorandumot nyújtottak át a polgármesternek, amelyben rámutatva arra, hogy a rekvirált gabonát, melyet a parasztoktól kilenc lejért rekviráltak el, zúgforgalomban tizenhat lejért adták tovább.

A regátbéli zsidóság is tiltakozik az iskolatörvény-javaslat ellen

A régi királyságbeli cionista szervezet manifesztuma

(Bucuresti-Bukarest, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi királyságbeli zsidóságnak az a része, amelynek politikai és kulturális állásfoglalását az újjáéledt zsidó nemzeti eszme irányítja, a csatolt területek zsidóságának manifesztumával teljesen azonos szemléletű tiltakozó jegyzéket szövegelt meg és úgy sajtója, mint propaganda szervei révén gondoskodott arról, hogy a manifesztumot az egész ország közvéleménye megismerje.

Az erélyes hangú memorandumot itt ismer-tetjük:

Az ország zsidó lakossága meglepetésszerűleg értesült a magánoktatás reformjáról szóló törvényjavaslat szövegéről, amely brutálisan és környezetlenül cáfol rá arra az ígéretre politikára, amelyet a liberális kormány uralomrajutása óta folytat. Ezért szükségesnek tartjuk, hogy a tiltakozásnak ezt a nyilvános eszközét vegyük igénybe.

Az alírott zsidó szervezetek nevében kérjük az ország parlamentjét, nézzen utána miképpen akarja a kormány megsemmisíteni a romániai zsidó nép-kisebbséget azon álarc alatt, hogy elkobozza tőlük iskolafenntartó jogukat.

Tiltakozunk ez ellen a törvényjavaslat ellen, amely:

1. egyszerűen leszögezi, hogy nekünk nincsen jogunk anyanyelvünkhez és hogy az általunk alapított iskolákban nem taníthatunk nemzeti nyel-vünkön;

2. annak ellenére, hogy még az iskolák anyagi eszközeinek felhasználására is kiterjeszti felügyeleti jogát, semmiel sem járul hozzá az iskolák fen-tartásához;

3. annak ellenére, hogy a legszigorubb kontroll jogát biztosítja az állam magasabb szerveinek, mégis kategorikusan leszögezi, hogy az állami program alapján álló magániskoláknak sincs joguk bizonyítványok kiállítására,

4. kategorikusan eltiltja a tanítói karunk ki-képzéséhez szükséges tanítóképzők felállítását,

5. megtiltja a rabbiképző-semináriumok fen-

Ilyen kedélyes hangulatban telt a szombat. A délelőtti istentisztelet után ebéd, ebéd után kis alvás, majd elment egy besz hamidrasba, itt az Atyák tanításait hallgatta egy okos fiatal tudóstól, aki nagyon szépen, szellemesen és a Talmud szellemében magyarázta a zsidó erkölcs tanításait. A délutáni istentisztelet után kis sétát tett a városban, majd visszament a besz hamidrasba és itt szombat királynőjének bucsuztatásán vett részt éjféltáncig. Sok szent dolgot hallott itt és lelke mély áhitattal és harmóniával telt el. Amikor ágyának dőlt, boldogan gondolt arra, hogy holnap egy jól eltöltött szombat emlékével fogja utját folytatni mind közelebb a célhoz: Erec Jisrael föld-jéhez.

A reggeli ima után elhatározta, hogy elmegy a pénzért és pihent tagjaival ismét nekiindul vándorútjának.

Tíz óra körül lehetett, amikor beállított abba a bethamidrasba, ahol pénteken déltájt pénzt rábizta az ájtatoskodó chaszidra. Most ismét ott találta őt, imádságába elmerülve. Néhány percig várt és amikor látta, hogy az agg chaszid abbahagyta az imát, hozzálépett.

— Légy szíves add vissza a pénzem, mert már a délebédet nem itt akarom elfogyasztani.

Az öreg ember meglepetten nézett rá.

— Nem tudom mit akarsz, jó idegen. Solem alejchem!

— Ugyan ne tréfálj — adta vissza a szót reb Slojme — sürgős dolgom van, minden óráért kár, amit nem Erec Jisraelben töltök.

— Mit beszélsz össze-vissza nekem pénzről, Erec Jisraelről, a te utadról, a te ittmaradásodról, a te károdról! Nem ismerlek, hagyj békén szerencsétlen idegen!

Reb Slojme könyörgésre fogta a dolgot:

— Nézd, nekem családom van otthon,

tartását és így kényszeríti a vallásos zsidóságot arra, hogy külföldről gondoskodják lelkesi karának utánpótlásáról, valószínűleg azért, hogy majd egy új vallástügyi törvény ezeknek a működését is be-tiltsa,

6. a közigazgatási apparátus kénye-kedvére bizza nagy áldozatok árán fenntartott iskoláknak állandósítását, amit mi brutális konfiskálásnak minősítünk.

E törvényjavaslat alkalmas arra, hogy a zsidó lakosság legerélyesebb felháborodását kiváltja. Tiltakozunk ez ellen a sorozatos jogfosztás ellen és követeljük a törvényjavaslat visszavonását. Sorakozóra hívjuk az ország egész zsidó lakosságát, hogy minden törvényes eszközzel küzdjön ez ellen a javaslat ellen.

A manifesztumot a regátbéli cionista szervezet, a Renasterea politikai-kulturális osztálya, a Ceire cion szervezet, a Hasmona és a Tarbut kulturális egyesület írta alá.

Podol

a legideálisabb lábizzadás elleni szer.

Egy-kétszeri használat után megszünteti a lábizzadást, a kellemetlen szagot; kipárolt lábat azonnal meggyógyítja s a lábat puhán tartja, nem szárad, nem cserepesíti ki. Kapható gyógyszerárakban, droge-riákban. Ára 30 lei. Készíti:

GSANDA gyógyszerár, Oradea-Mare.
Mosse-hirdetés

akikért gondoskodnom kell, a szent földre ké-szülök és ha istent ismeresz és ha zsidó lélek van benned, nem gyötörsz most, hanem kiadod a pénzem. Nem tudom tréfálsz-e, vagy szán-dékosan titkolod, hogy pénzt adtam neked. Nagyon kérek, könyörgök hozzád, add vissza, add vissza.

Az öreg megsimogatta hullámos szakállát, letette az imakönyvet és keneteljes hangon szólt:

— Jó idegen, a fájdalmad engem is meg-hat, de nem segíthetek rajtad. Ugyáltszik, összetévesztesz valakivel, aki feltűnően hason-lit reám. Isten művei csodálatosak és bizony gyakran megesik, hogy hajszálnyi pontossággal hasonlít egyik ember a másikhoz. Ki tudja, kinek adad át a pénzt, miért nem figyelted meg jobban őt.

Reb Slojme látta, hogy a chaszid alakosko-dik. Erre emlékeztetése idézte a péntek dél-előtti jelenetet, amint bejött ide, erre a helyre, megvárta, amíg a tizenhét éves áldóimát elvezzi, amíg visszalép három lépést, azután pontosan megismételte előtte a szavakat, ame-lyekkel pénteken rábirta, hogy vegye őrizetbe összegyűjtött kis vagyonát, amellyel Erec Jis-raelbe akar egzisztenciát teremteni családjának.

Az öreg hajthatatlan maradt, semmire nem akart visszaemlékezni és tovább imádkozott.

A zárándok szörnyű tehetetlenségében fel-zokogott. Küzdködő életének minden boldog és boldogtalan mozzanata vonult fel lelki sze-mei előtt, istenért és családjáért való harcai ele-venedtek meg felzaklatott fantáziájában, a Tó-rában való sok buvázkodása. És azután hango-san felsírva szakadt ki mellől a panasza:

— Istenem, Tórád tanulásának ime ez a jutalma!

(Folytatjuk)

„Még Tisza rezsimje is jobb volt a liberális közigazgatásnál“

Vajda szenzációs támadása a kamarában a közigazgatási reform ellen

(Bucuresti-Bukarest, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülését Simionescu Barlad féltízkor nyitotta meg. Gradisteanu folytatja szombaton megkezdett beszédét a közigazgatási javaslatról, röviden összefoglalja a szombaton elmondottakat.

A délutáni ülésen Vajda Sándor volt miniszterelnök a közigazgatási javaslatához szól hozzá. Azzal kezdi, hogy a javaslat indokolása ellentmondásban van magával a javaslattal. Ha a javaslat megindokolását olvassuk, azt látjuk belőle, hogy a közigazgatásnak széleskörű autonómiára van szüksége, ezzel szemben a javaslat a centralizálást viszi keresztül.

A javaslat tulajdonképpen célja, hogy az egységesítést keresztülvigye. De hogyan? Az Averescu kormány hozzanémértésből vasvillával akarta keresztülvinni az egységesítést. Amikor ez ellen szót emeltem — mondja Vajda — azzal vádoltak meg, hogy regionalista vagyok. Hogy nem vagyok regionalista, ezt mindenki tudja és legjobban az bizonyítja, hogy annak idején Ducát arra kértem, hogy küldjön megfelelő számú köztisztviselőt és tanító Erdélybe. Duca ekkor azt a választ adta, hogy

nem áll módjában kívánságomat teljesíteni, mert még a regát részére sincs elegendő.

Jött az Averescu kormány és garmadával küldte a tisztviselőket és tanárokat, de mintha ki lett volna csinálva, a salakját küldték Erdélybe. Kezdetlegesen szervezetünket ez a körülmény még jobban megrongálta.

Aurel Dobrescu:

Még börtönülteket is küldtek.

Vajda: A magyar rezsimben az összes fogarasi mandátum a miénk volt. Jöttek az averescanusok és ekkor csak két kerület lett a miénk. Ma aztán a megye korlátlan ura Radovici prefektus, aki

még azt sem engedi, hogy a parasztok a nacionalisták előtt mutakozzanak.

A falusiak erről a vidékről joggal mondják, hogy a magyar főispánok sokkal jobbak voltak, mint a jelenlegi prefektusok. Joggal mondják, hogy Tisza István szervezete civilizáltabb volt, mert a Tisza-kormány is civilizáltabb volt a jelenlegi kormányznál. Odajutottunk, hogy a parasztok visszakiadják azt a szabadságot, amelyet Tisza idejében élveztek.

— Önök — folytatja Vajda — lebecsüléssel nyilatkoznak az orosz törvényekről és közigazgatási szervezetekről. Hol van ma jobb szervezet az orosz semtsveneknél? A javaslat célja tisztára az, hogy a nagy néptömeget a liberálisok kezére juttassa. Önök részére csak az a jó román, aki liberális. Az Averescu kormány bizottságot küldött Olaszországba, hogy az ottani közigazgatást tanulmányozza.

Vajda ezután ismerteti, hogyan hajtott végre a francia kormány az egységesítést Elzász-Lotharingiában.

Goga gunyosan kacag.

Vajda: Hiába nevet, ez így van. Beszéde további folyamán kijelenti, hogy nincsen a Banca Marmorosch szolgálatában és azzal fejezi be, hogy sajnálja, hogyan oldották meg ezt a fontos kérdést.

Vajda megállapítja, hogy a prefektusoknak diszkrécionális jogot biztosít a javaslat. Kijelenti, hogy amiket a kormány készít, nem fog sokáig tartani, mert ha jön egy új kormány,

Nincs hír Amundsenről

Amióta elérte az északi sarkot, nem adott magáról életjelt. Attól tartanak, hogy elpusztult a hydroplánja és nem tud visszarepülni. Ebben a pillanatban 750 kilométerre van a legközelebbi emberi hajléktól

(Krisztiania, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap óta az egész Norvégiát heves izgalomban tartja az a körülmény, hogy a Raoul Amundsenről, aki néhány nappal ezelőtt repülőgéppel leereszkedett az Északi sarkon, azóta semmi hír nem érkezett. Amundsen tudvalevőleg hajón tette meg az utat a Jegestengerig, ahol hydroplánra szállt át és az Északi sark felé repült. Szombaton szikratávírat érkezett a norvég tudományos akadémiához, amely azt jelentette, hogy Amundsen szerencsésen földet ért és kitzte a norvég lobogót. Egyben jelezte, hogy már a legközelebbi órákban további részletes értesítést fog küldeni.

Azóta két nap telt el, de Amundsentől nem jött újabb hír.

Mint hogy a krisztianiai meteorológiai intézet vasárnap erős hóvihart jelzett az északi sark környékéről, attól tartanak, hogy Amundsen repülőgépe a hóviharban elpusztult. Az eredeti terv szerint, ugyanis, Amundsennek már vissza kellett volna térnie a Jegestengeren várakozó expedíciós hajó fedélzetére. Sokan attól tartanak, hogy

Amundsen nem tudott újra felszállni, mert repülőgépeinek szántalpjai mélyen és talán elmozdíthatatlanul a hóba fúródtek.

Vajda Sándor szerint nem bűncselekmény Szovjetország elismerése érdekében agitálni

Vajda volt miniszterelnök Madgearu szenzációs tanuvallomása a kommunista monstre-pörben

(Bucuresti-Bukarest, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel 8 órákor kezdődött a kommunista per tárgyalása. Negreanu védő kéri az egyes vádlottak ügyének elválasztását, mert a bűncselekmények már a vádirat szerint sem esnek egy pont alá.

A bíróság napirendre tér a védő indítványa felett s ezért a védelem a tárgyalásról visszavonul.

A védelmet ezután csak a hivatalból kirendelt védő látja el. A védelem tanujaként Vajda Sándor volt miniszterelnök kihallgatására került ezután sor, Vajda kijelenti, nem tudja, hogy a harmadik internacionálé és a szovjetkormány egy eszmét képvisel. Amikor

az kénytelen lesz autonómiát adni a községeknek és szabadkezetet a közigazgatásban a lakosoknak.

Leonte Moldoveanu, a közigazgatási javaslat előadója rámutat arra, hogy a legutóbbi 20 évben milyen munkásságot fejtettek ki a liberális kormányok. A javaslatot hozzáértő egyének készítették el, akik között van Bratianu Jonel, Marzescu, Duca és Alexandru Constantinescu. Irónikusán megjegyzi, hogy Argetoianu is kidolgozott egy közigazgatási javaslatot Averescu idejében.

Vintila Bratianu beterjeszti a Banca Nationala privilégiumának meghosszabbításáról szóló javaslatot, mely után az ülés 7 órákor véget ért.

Az is lehet azonban, hogy felszállt, de a sűrű felhők közt eltévedt. Egyesek azon a véleményen vannak, hogy a benzine fogyott el és nem tudta újra elindítani a motort. Bármelyik eset is álljon fenn, bizonyos, hogy Amundsenre, amennyiben repülőgépet nem tudná többé használni, súlyos megpróbáltatás vár.

Ebben a pillanatban hétszázötven kilométer távolságban van Kapkolumbiától, a legközelebbi emberi hajléktól. Több hónapig tartana, amíg ezt az utat gyalog megtenné.

Az egyik norvég lap munkatársa kérdést intézett Amundsen barátaihoz az expedíció felszerelésére vonatkozólag és azt a megnyugtatót kapta, hogy Amundsen felszerelése a legteljesebb és nem tartják valószínűnek, hogy bármelyik expedíciós eszköze felmondta volna a szolgálatot. Amundsen barátai annak tulajdonítják hallgatását, hogy meghosszabbította ott-tartózkodását és jelenleg földrajzi méréseket eszközöl.

Newyork, május 25. Amundsenről még mindig nincs semmi hír. Norvégiában nagy nyugtalanság észlelhető. Haaker Hemer, Amundsen barátja, aki jelenleg Los-Angelesben tartózkodik, repülőgéppel a veszélyben lévő sarkutazó segítségére indult.

kormányon volt, dolgozott annak érdekében, hogy Románia ismerje el a szovjetkormányt. Még mielőtt ez megtörtént volna, kénytelen volt eltávozni a kormány éléről.

A szovjetkormány elismerése érdekében kifejtett agitáció még nem hazafiatlan cselekedet.

Nem hiszi, hogy az a sok hiány, amiben most az ország szenved, a kommunisták miatt volna, hanem inkább a kormány hibái miatt. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy helyesli az éhségstrájkot, mert a vádlottak másképpen legális úton nem tudtak igazságukhoz jutni.

Madgearu parasztpárti vezér kihallgatására kerül ezután sor. Szerinte a harmadik internacionale nem egy háborús eszköz, hanem a béke propagálója. Híve annak, hogy az egyes strájkokat a munkásság nemzetközi szervezete támogatja, mert a strájkok a munkásság anyagi helyzetén vannak hivatva javítani.

Hotineanu hadbíró szerint nem bűncselekmény a harmadik internacionáléhoz való csatlakozás.

Draghicescu őrnagy szenátor, aki a román-orosz bécsi tárgyalásokon tagja volt a román bizottságnak, kijelenti, hogy missziójában a romániai kommunisták nem gátolták.

A kommunistaper délutáni tárgyalásán Leanca parasztpárti kijelenti, hogy a beszarábiai terrornak a közigazgatási visszaélések voltak okozói. Tudja, hogy történtek gyilkosságok Beszarábiában, amelyek megtorlatlanul maradtak. Ezeknek az állapotoknak a leküzdésére irányuló akció még nem államellenes cselekedet.

Dutulescu diák vádlott kijelenti, hogy

Tavaszi felöltő

Jó minőség

Lej 2500

Katz & Mendel
Claj. Piața Unirii No 10.
Lej 2300
jó minőségű
tavaszi öltöny

a manifesztum, amelyet a kommunisták a diáksághoz intéztek, arra irányultak, hogy csökkentsék az antiszemita mozgalmat, amelyet a kormány támogatott.

Az antiszemita diákok ellen, még ha gyilkoltak is, nem tettek semmiféle büntető rendszabályokat, a kommunisták ellen pedig a leg súlyosabb eszközöket alkalmazták. Beier vizsgálója a vizsgálat folyamán tett deklarációját, melyet szerinte presszió alatt tett. *Trandafirescu* vádlott a szindikátusok ellen irányult mozgalmat ismerteti.

A tragikus ismeretlenség

Minden bűnök és minden erények kiapadhatatlan forrása a kíváncsiság, az a luciferi szellem, mely Kolumbusz Kristófot a tengerre űzte, mely ingadozóvá teszi az erényt és megdicsőíti a bűnt. A kíváncsiságnak luciferi szelleme űzte Amundsent is, a hírneves kutatót, hogy élete kockázatátárára nekiinduljon az északi sarknak, melynek jégfokaira az Ember lobogóját akarta kitűzni. Fellegek homályán, tengerek zugó hulláma felett szállott Amundsen, repülőgépeinek berregésétől ezuttal nem rémültek meg háboruskodó városiakok, utipodgyászában nem foglaltak helyet gyilkoló robbanású bombák: legsúlyosabb málhája az a lelkesedés volt, mely az emberi önzésnek legmagasabb és egyben legtisztéletreméltóbb megnyilatkozása. És már hírek jöttek, hogy Amundsen elérte az északi pólust s a jéghegyek tetején diadalmasan lengedez a győzelem lobogója. A ma érkezett hírek megcáfolják ezt a hírt és arról számolnak be, hogy Amundsen elveszett az északi sark ismeretlen világában.

Amundsen tragédiája valahogyan a mai egész emberiség sorsának szimbóluma. Merész vágyak, ideális, vakmerő kísérletezések uszították az emberiséget elérhetetlennek látszó célok felé, melyeknek útján milliószámra áldozták fel emberi életet, anélkül, hogy a megoldásokhoz valamivel is közelebb jutott volna a kótyagos, kíváncsiságtól megrészegetett emberiség. Mindannyian az északi sark felé tartunk, bosszu, gyűlölet jeges lehelete száll át ősi kulturák, ősi törekvések flóráján — s ami fény még meg-megvillan a jéghegyek felett viharzó fellegek mögött, — az is csak a bágyadó északsarki fény villanása.

Amundsen hajótörése azonban csak késedelme az emberi akarat diadalának, mint ahogyan ez a vajudó, káotikus mai emberiség is csak késedelmeskedik a történeti célok útján. Minden tévelygésünk, minden gonoszságunk, minden kudarcunk ellenére is, egyre közelebb értünk a pólusokhoz, egyre több titkát terítjük ki az ismeretlennek, egyre gazdagabb lesz tapasztalatunk, melyet fejlődésünk jármába foghatunk. A kataklizmák, melyek közben érik a földet, az eszmei hajótörések, melyek háborúk és forradalmak velejáru, a szenvedések vergődésében és izonyatában nagyszerű okságokká érnek, melyekből végül is egy újabb, fejlődöttebb társadalmi rend, egy egészségesebb földrajzi és politikai egység támad életre.

Mert Amundsen szelleme, mely — tulajdonképpen az emberiség szelleme — végül is diadalmaskodni fog. A kíváncsiság szomjúsága, melyet műkifejezéssel idealizmusnak nevezünk, nem hagyja nyugodni a mindig új tervekben fáradozó, mindig új célokra törő embereket. Az anyagi kultúra, az egész, gazdasági szempontok szerint igazodó, társadalmi élet ezeken az idealizmus által megteremtett lehetőségeken épül fel, az Amundsenek és Kolumbusz Kristófok idealizmusán. Minden utópia beteljesül egyszer, minden lehetetlenség ingoványán a valóság csodái épülnek fel — s talán, ha az ember nem ismerne több elérhetetlent, több ismeretlen nem gyujtaná ki fantáziáját: minden kultúra, minden fejlődés forrása eldugulna. A merészség, a kíváncsiság merészsége az, mely a hősiség lélektani kritériuma és a hatalmi, materiális érdekek mellett a történelmi fejlődés legfőbb hajtóereje. Ezt a motívumot a dogmatizáló történelemfilozófiák rendszerint elfelejtik kihangsúlyozni.

Sem az idealista, sem a materialista világlátás nem mutatott még kellően rá erre a specifikusan emberi motívumra, a dicsőség és ismeretlen szomjúságára, mely rátalált Amerikára, feltárta az őserdők titkát, a mennyeknek hitt eget azurján végtelen csillagvilágok borzalmasan pompás világát fedezte fel, mely az alkémia misztikumából pokoli gépek és vegyi erők rendszerét teremtette meg.

Ezért annyira az egész emberiség dicsősége, ha Amundsen végül mégis diadalmasan száll le az északi sark jéghegyein; ezért az emberiség tragédiájának megrázó fejezete, ha igaznak bizonyul a

hir, hogy Amundsen hajótörést szenvedett és gépeinek alkatrészei az emberi elme dicsőségének eme büszke sasszárnyai a jéghegyek kristályára fagytak oda. A dráma mégsem fejeződött be. Mig

ember lesz a földön: a minden nap tragédiái mellett mindig fel fognak lobogni a tragikus ismeretlenség halálba vonzó, sziréni tüzei!

Salamon László

A turnuseverini ügyész legálisnak tartja az antiszemita mozgalmat

Elhangzottak a perbeszédék a Zelea Codreanu-pörben

(Bucuresti-Bukarest, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától). A Zelea-Codreanu pör tárgyalásának során szombaton délután Costa-Foru, a magánvád képviselője tartotta meg vádbeszédét.

Sajnálja a vádlottak padján ülőket, mert fiatalok, a törvény azonban elégtétellel tartozik úgy az ország polgáraival, mint a meggyilkolt hozzátartozóival szemben. A jasi-i diákok egyes személyek hatása alatt állottak, kik törvényellenes dolgokra igatták őket. A törvényt azonban respektálni kell és Manciu épen kötelességének teljesítése közben ölte meg a Codreanu revolvorgolyója. Beszédjének további részében Costa-Foru foglalja közre Cuza egyetemi professzor szerepével. A törvényszéki elnök azonban a tárgyra utasítja. Ezután a zsidóüldözésekről beszél Costa-Foru s ezekkel kapcsolatban megemlíti a román nép toleráns természetét. Beszédé végén kéri az esküdteket, hogy

ne hozzanak teljesen felmentő verdiktet,

mert a felmentés újabb bűncselekményekre buzdíthat egyéneket.

Az összegyűlt közönség az ülés végeztével hevesen tüntetett Costa-Foru ellen.

A főtárgyalásnak mai ülését 9 órakor nyitotta meg az elnök. Az ügyész erőshangu vádbeszédét mond a politikai pártok ellen. Mindenekelőtt kéri, hogy

Zelea Codreanu büntársait, akik az összekövésben való részesség miatt vannak vád alá fogva, mentseék fel,

miután bebizonyosodott, hogy összekövés nem forog fenn. Codreanuval szemben pedig kéri az enyhítő körülmények figyelembevételét. Beszédének végén az ügyész kijelenti, hogy az antiszemita mozgalom legális mozgalom. A vádbeszéd elhangzása után az elnök felfüggeszti a tárgyalást.

Nussbaum Sámuel

beszámolója palesztinai tapasztalatairól

Keresztények is résztvettek a beszámoló. Százötvenez lejj egy óra alatt a Keren Kajemethnek

(Oradeamare-Nagyvárad, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától). Vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor tartotta meg beszámolóját a palesztinai utjáról visszatért Nussbaum Sámuel, a nagyvárad ortodox hitközség elnöke, a Zsidó Nemzeti Szövetség társelnöke a Kereskedelmi Csarnokban.

Már a kora reggeli órákban ellepte a kíváncsiak tömege a Kereskedelmi Csarnok hatalmas termét. Még Nagyváradon soha nem látott imponáns és hatalmas gyűlés volt ez. Méreteiben messze túlszárnyalja az eddig Nagyváradon rendezett cionista gyűléseket. A Kereskedelmi Csarnok hatalmas termében és karzatán egy talpalattnyi hely sem maradt üresen.

A hallgatóság soraiban ott láttuk Nagyvárad zsidóságának elitjét, intellektueljeit, orvosait, ügyvédeit, stb. Ott láttuk a legszélsőbb chaszidokat és a legszélsőbb asszimilánsokat is. Nagyvárad zsidó hölgytársadalmá is imponáns számban vett részt Nussbaum Sámuel beszámolóján. Még kikeresztelkedett zsidót is láttunk a hallgatóság soraiban.

Egységes zsidó népgyűlés volt ez. Soha nem látott fagyelmézettséggel és siri csendben hallgatta végig a hatalmas tömeg Nussbaum Sámuel beszámolóját.

Pont féltíz órakor lépett az emelvényre Nussbaum Sámuel, mellette dr. Bárdos Imre, a Keren Hajjeszód nagyvárad direktóriumának elnöke, a Palesztinából most hazatért Reich József, az ort. hitk. elnöke, dr. Kohányi Rezső, a Joint titkára és Mittelman Jakab a Mizrach diszelnöke foglaltak helyet.

Az ülést dr. Bárdos Imre nyitotta meg, utána dr. Kohányi Rezső rövid héber beszédben méltatta a beszámoló jelentőségét.

Nussbaum Sámuel beszámolójában rámutatott arra, hogy a palesztinai zsidóságnak legfőbb törekvése, hogy a földet a maga számára megszerezze és az évezredek romokból, piszokból, elhanyagolt-

Az újramegnyitás után Paul Ilescu védő, a román bíróságot méltatja. Ismerteti a magánvád képviselőinek visszavonulását, az ügyész vádbeszédét s ezekután kijelenti, hogy számára kevés feladat van hátra. Az esküdttörbíróság tagjai tisztában vannak azzal, hogy bűnös-e egyáltalán Zelea Codreanu, vagy sem. Dicséri az ügyész pártatlanságát,

aki vádbeszédében legálisnak mondotta az antiszemitizmust.

Hosszabb visszapillantást vet a diákok mozgalomára és részletesen ismerteti annak karakterét. Szerinte az egész mozgalmat az idegenek inváziója provokálta. A mozgalom kinyitotta azok szemeit is, akik fontos szerepet visznek az ország vezetésében, magával hozva azt, hogy ezek is szolidarizáltak magukat a diákokkal. A mozgalom indokolva volt,

mivel azonban a kormány erőyes intézkedéseket fogantatosított annak letérésére, ez az egész mozgalomnak violens karaktert adott.

Manciu csak eszköze volt a kormánynak, brutális viselkedéséért megkapta büntetését. Ennek lett áldozata. Az igazságszolgáltatás szempontjából itélve a kérdést, cáfolja azokat a vádakot, mintha ez az eset a felelőtlen gyilkosságok szaporodását eredményezte volna. Codreanu egyébként sajnálja Manciu halálát. Beszédét azzal fejezi be, hogy a vádlott felmentését kéri. Ugyanilyen értelemben beszéltek Tace Policrat és Roman Dvrohoi) ügyvédek is:

Ma délután félháromkor folytatták Zelea Codreanu főtárgyalását. Nicusor Graur (Focsani) védő tiltakozott az ügyész azon kifogása ellen, hogy Cuza és Sumuleanu egyetemi tanárok a védők között foglalnak helyet. A védő kéri a vádlott felmentését. Mihail Corosi volt esküdtt a focsani tárgyaláson, Zelea Codreanu kérését olvassa fel, amelyben a vádlott a bíróság felmentő ítéletét kérte. Ítélet holnap délelőttre várható.

ságból újáteremtse. Ma az arabok mind eladásra kínálják földjüket, mert primitív agrikulatúrájukkal nem tudnak boldogulni.

Ezután az intellektuelekből földmunkássá vedlett chalucok és chalucák működéséről beszél nagy lelkesedéssel és elismeréssel Nussbaum Sámuel. A közoktatás állapota egészen nyugateurópai. A munkalehetőséget illetően Nussbaum Sámuel azt tapasztalta, hogy kőművesek és általában az építőiparhoz tartozó szakmabeli munkások most igen jól kereshetnek. A nők ottan is a legújabb európai divat szerint öltöznék, a zsidó parasztnők persze, tiszta népviseletben járnak.

Roppant érdekes konglomerátum a palesztinai zsidó nép. Van benne a legcivilizáltabb angol, francia vagy magyar zsidótól kezdve, a pájeszes lengyelen át egészen az exotikus ruhájú perzsaszidóig mindenféle árnyalat. De azért, — csodák-csodája! — teljes egyetértésben élnek egymással. Nem olyan veszedelmes az arab probléma sem, mint amilyennek a tudatlanok vagy a lelkiismeretlenek világá kiáltják. Előadását azzal zárja, hogy az egész zsidóságnak egy-egyesnek kell lennie a Palesztina felépítésére irányuló munkában.

A beszámoló befejezése után ismét dr. Bárdos Imre emelkedett szólásra. Megköszönte a Kereskedelmi Csarnok vezetőségének az előzékenységet. Ugyanis ez alkalomra a vezetőség ingyen bocsájtotta termeit rendelkezésre. Dr. Bárdos Imre ügyvéd lendületes szavakkal szólította fel a hallgatóságot, hogy teljesítse kötelességét az őshazával szemben.

Valóságos tolongás lett a felszólítás eredménye, nagyon sokan igyekeztek az emelvény felé, hogy a Keren Hajjeszód jegyzési kötelességüknek eleget tegyenek.

A helyszínen történt jegyzés eredménye cirka 150.000 leire becsülhető.

A gyűlés a Hatikva hangjai mellett oszlott széjjel.

B. Zs.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Ma háromszáz esztendeje. Súlyosan nevezetes dátum ez a zsidó nép történetében és mégis, soha emléket megülni nem fogják, sem örömos vigadozásban, sem gyászoló ünnepegekben. Pedig sok volna benne az öröm és sok volna benne a gyászolni való is. De egy nemzet örömeiben is, gyászában is van valami fölemelő — és a zsidó nép ebben a dátumban csak leverőt, csak lealázót érzett és néma, felejteni akaró megröstellkedéssel ment el

Kedd

5685 Szívan 3.
1925 május 26

mellette mind a mai napig. Az objektív, a lelki motívumok igaz lényegét föltáró történelem-tudományunk lesz hivatása, hogy eloszlassa erről az évfordulóról, a szegyenkezés némaságát és rehabilitálja azt az embert, már amennyire éppen lehet rehabilitálni olyan valakit, aki nagyra, nemesre volt hivatva, de elbukott a kor szellemében. Háromszáz évvel ezelőtt született Szmirna városában a zsidók utolsó „almessiasa” Sabtai Cövi. Évszázadokkal ő előtte és évszázadokkal ő utána nem volt ember, aki olyan végzetes hatással tudott volna lenni a zsidó népre, mint ő. Hívó szavára megmozdult az egész világon szétszórt zsidóság és amikor meghirdette a nagy ígét, hogy ideje érkezett a messiási megváltásnak és a zsidó nemzetet visszavezeti a föld négy sarkáról, ősei országába, Palesztinába, akkor a megváltás deliriuma rázkódott keresztül az egész népen, Németországban, Franciaországban, Lengyelországban és a Kelet országában, a zsidók pénzé tették minden vagyonukat, a testvériesülés szent lázában, szétépték az adósleveleket, elengedték a tartozásokat zsidónak és kereszténynek egyaránt és ezernyi ezrek hullámzó tömegekben indultak utnak, a zsidó messiás szavára, hogy elfoglalják, birtokba vegyék azt az országot, amelyet fegyveres erőszak elrabolt ugyan őseiktől, de amelyről a zsidó nép sohasem mondott le. Ez volt az a mozgalom, amelyről Spinoza azt mondta, hogy a zsidók, ha csak kitartóak és okosak lesznek, újra visszaszerezhetik országukat és népi függetlenségüket. A nagy Spinoza is hitt Sabtei küldetésében, hát hogyne hitt volna, az évszázadok óta elnyomogatott és megváltásra lihegő zsidó nép. Hitt benne a zsidó nép és sokáig hitt ő maga is magában. Mindaddig, amíg a hirdetésnek gyakorlati megváltására került a sor. Ez a feladat aztán összeroppantotta őt is, a népet is — és aki éveken át bálványozott messiása volt a zsidóságnak, apostátája és megröstellkedése lett a népének. De a végzet sodorta és nem volt néki ereje sem a megjeljesítésre, sem arra, hogy megállítsa azt az özönt, amelyet ő indított áradásnak. Fegyverrel akarta tán meghódítani a zsidók országát? Nem. Palesztina az akkor még világhatalom Törökország uralma alatt állott és jól tudta ő, hogy ez öngyilkos vállalkozás lett volna. De az emberek tizezrei egyre sereglettek köréje, és mert ő nem tudott ura lenni a hívó tömegnek, — a tömeg lett urrá ő felette és százezrek vágyai parancsolóan sodorták őt maguk előtt. Stambul előtt aztán megtörtént a nagy összeroppadás, a török haderő szétugrasztotta, a fegyvertelen kézzel, pálmákkal és harsonaszókkal országot hódítani indult zsidóságot, Sabtait, a zsidók messiását elfogták és kényszerítették a mozlím hit felvételére. És Sabaiban, lelkében összeomlott, a magával meghasonlott nagy álmódzóban már arra sem volt elég erő, hogy meghalni tudjon. Álmának megsemmisülésével, megsemmisült ő is és a törökök már csak egy emberi roncsot tudtak börtönbe vetni és hitehagyásra kényszeríteni. De még akkor is olyan végzetesen uralkodott a lelkeken, hogy egész környezete sok sok száz ezer ember, az ő példája után indulva, szintén áttértek a mohamedán hitre. Soha ez még a zsidóság történetében nem esett meg.

A hitehagyás mindig ösmertetője volt annak, hogy valakit követni kell-e vagy megtagadni. Sabtait még hitehagyásában sem tudták megtagadni. Ott élnek még most is a Sabbatianusok utódai Törökországban, a „Dön-mék”, így hívják őket, mozlímek, de nem keveredtek soha sem a törökökkel, csak egymás között házasodtak, bibliai nevükről és rájuk lehet ismerni és a modern Törökországnak ők voltak és ők jelenleg is politikai ujjáélesztői. Ők csinálták két évtized előtt az „ifjutörök mozgalmat” az ő sorukból került ki Dzsavid (David) bei, a modern Törökország legnagyobb diplomatája, a híres Enver bei és a mai Törökország vezetőinek nagyrésze. Törökök, de még most is, háromszáz év múltán büszkén tartják a rokonságot Sabtai Cövivel, a zsidók almessiasával. A zsidó nép pedig, a nagy összeomlás után, megszegyenülten és a népek guryos kacaja közben kullogott vissza régi nyomorúságába. Szegény és pirulás fogta el, ha Sabtaira emlékeztek, a család messiásra, nem vette többé szájára a nevét, el akarta felejteni, de azért meggyülni nem tudta. Mert ha romlásba is vezette a népet: Sabtai Cövi azért nem volt csaló, nem volt „almessias”. Álomlátó ember volt, aki a népe örök álmát álmodta: ez volt az ő nagysága; csak álmodó volt — és ez volt az ő tragédiája. (g. j.)

— **A királyi család Szinaiban.** Bukarestből jelentik: A király és a királyné ma Szinaiba utaztak, ahol június 25-ig maradnak. A király azután egy franciaországi turára utazik.

— **Dr. Kecskeméti Lipót a kolozsvári zsidó négyelet közgyűlésén.** Kedden, e hónap 26-án, délután fél öt órakor a kolozsvári izraelita jótékony négyelet közgyűlést tart a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében. Ebből az alkalomból fogják átadni dr. Eisler mátyás főrabbi felejtethetetlen hitvese arekéjét is az egyesületnek. A méltató beszédet dr. Kecskeméti Lipót váradi főrabbi fogja tartani.

— **Az egyesült ellenzék második nagygyűlése.** Kraiovából jelentik: Az egyesült ellenzék pártok második kormányellenes nagygyűlése tegnap folyt le Kraiovában a Minerva-szálló nagytermében. A nagygyűlésen óriási közönség jelent meg. A vidékről is igen sokan jöttek be a gyűlésre. A jelenlevők nagy számára való tekintettel a nagygyűlés két helyen folyt le, a szálló nagytermében és az udvaron. A teremben Julian Dobrescu elnökölt, akinek megnyitóját után Argetoianu és Raducanu szólaltak fel, kritika tárgyává téve a kormány pénzügyi politikáját és az ország pénzügyi helyzetét. Grigorea Julian, Maniu, Mihalache és Jorga egymásután szólaltak fel, rámutattak arra, hogy a két párt egyesülését semmi sem bonthatja meg. Felhívják a királyt és a nép figyelmét, hogy az ország közvéleménye e két párttól várja a kormány eltávolítását s annak legalis kormányával való helyettesítését. Az udvaron Carlateanu tábornok elnökölt. Stefan Tatarescu, Istrate Nicescu és dr. Dobrescu egymásután kritizálták a kormány ténykedéseit. A nagygyűlés után Argetoianu bankettet adott a megjelentek tiszteletére. Rendzavarásra és a katonaság beavatkozására nem került sor.

— **Értekezlet a köztisztviselői fizetések ügyében.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban a köztisztviselők fizetésének harmonizálására ma délelőtt értekezlet volt. Traian Lalescu egyetemi tanár, aki a tisztviselők fizetési lajstromát készítette, javasolja, hogy a fizetéseknek négy kategóriát állapítsanak meg a tisztviselők iskolavégzettségének figyelembevételével. Az első kategóriába tartoznak azok, akik csak négy elemi végeztek, a másodikba azok, akik négy gimnáziumot, a harmadikba a gimnáziumvégzettségűek, és a negyedikbe azok, akiknek egyetemi diplomájuk van. A javaslatot legközelebb újabb tárgyalások alá veszik.

— **Imbroane állítólag 500 vagon csontpermiszt lépett be a liberális pártba.** Bukarestből jelentik: A „Romania” című lap foglalkozva Imbroane volt kamarasznőnek a temesvári liberális pártba való belépésével, azt írja, hogy ennek a belépésnek nagy ára volt. A liberálisok 500 vagon csont kivételére adtak engedélyt Imbroanenak, ami sokmillió lejjel felér. A marasesti kémiai gyár tiltakozott a permiszt kiadása ellen s erélyes fellépésére Tancred Constantinescu tényleg annulálta az engedélyt. Kötelezte azonban a kémiai gyárat, hogy kártérítés címén Imbroanenak egymillió lejt kifizesse. A gyár a kártérítést ki is fizette. A fizetés a gyár irodahelyiségében történt Tancred Constantinescu jelenlétében.

— **Eljegyzés.** Weisz Rezsí aviva Szamosujvár és Farkas Hermann Retteg jegyesek.

Bürger Loncsi Alba-Julia és ifj. Charap Gyula Gheorgheni jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Egy stettini lapszerkesztő halálos szerencsétlensége egy motorversenyénél.** Stettinből jelentik: Wolfgang Biermer, az „Ostsee-Zeitung” főszerkesztője, egy motorbiciklis versenyen vett részt. Egy alkatrészstörés következtében kirepült a kocsiból és pedig olyan szerencsétlenül, hogy rövid idő múlva meghalt.

— **Ujráválasztották a népbiztosokat.** Moszkvából jelentik: A Szovjetunió végrehajtóbizottságába, amely 581 tagból áll, többek közt Trotskijt is beválasztották, míg Radek kibukott. A végrehajtóbizottság saját kebeléből megválasztotta a népbiztosok tanácsát. Rykov újra elnök lett, helyettese Kamenev; megmaradnak állásukban: Csicserin, Frunse, Dzerzsinszki és Krasszin is. Trotskij nem kapott népbiztosi megbízatást, őt a közeljövőben magas gazdaságpolitikai misszióval fogják megbízni.

— **French marsall meghalt.** Londonból jelentik: French marsall csütörtökről-péntekre virradó éjjel meghalt. Az elhunyt tudvalevőleg az angol hadseregnek főparancsnoka volt a világháborúban. A háború után a legfelsőbb tanács rendes tagjává lett és sok nemzetközi konferencián vett részt, így többek között a sanremói konferencián, ahol elhatározták Palesztina felszabadítását. French már a bur háborúban is kinttette magát, amikor az angol lovasságot vezényelte.

— **Nagy vihar Angora felett.** Konstantinápolyból jelentik: Angora felett a vasárnapról hétfőre virradó éjszakán borzalmas vihar pusztított. Három minaret és több ház összeomlott, a táviró- és telefonvezeték megrongálódott. A lakosság közül kettőszázan megsebesültek.

* **Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselők az ország minden helységében.**

* **Mielőtt hitelezne,** vagy bármely hitelüzletet kötne, okvetlen kérjen egy pontos hiteltudósítást az utódállamok legelső hiteltudósító irodájától, a Gyáripartól Temesvár Postafiók 34. A „Gyáripar” Hiteltudósító információ, megbízhatók, lelkiismeretesek és olcsók. Tudósítások a világ bármelyik államából.

— **Százhusz amerikai magyar zarándokolt Károly excsászár sírjához.** Budapestről jelentik: Szabó János amerikai lelkész vezetésével 120 magyar ember zarándokutat tett Maderiába, hogy Károly excsászár koporsóját megkoszorozzák.

* **Székrekedés ellen Purgó eredeti dobozban.** (3)

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **SZÉKELY ÉS RÉTI**

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt, asztalosok turnirszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkönyvekben és kőfőttárakban óriási vála várható! A legjobb harisnyák csak BLATT-ról kaphatók

KOZGAZDASAG

A Banca Nationala közgyűlése ratifikálta az új konvenciót

Karhatalommal oszlatták szét a tüntető tömeget

(Bucuresti-Bukarest, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk tegnapi számában hirt adtunk már arról, hogy szombaton délelőtt aláírás nélküli falragaszok jelentek meg Bukarest utcáin, amelyben nagygyűlésre hívták össze a fővárosi lakosságot, hogy tiltakozzanak a Banca Nationala privilégiumának meghosszabbítása ellen. A bank részvényesei tegnap tartottak közgyűlést a Banca Nationala helyiségében, amelyen az állammal kötött konvenció ügyét is megtárgyalták. Ebből az alkalomból több mint kétezer ember gyűlt a bank épülete elé, ahol hangosan demonstráltak a privilégium meghosszabbítása ellen. A helyszínre kivezényelt nagyszámu katonaság azonban rövid idő alatt feloszlatta a tüntető tömeget.

Féltizkor vonult be a bank tanácstermébe az igazgatóság. Oromulu bankkormányzó nyitotta meg a közgyűlést rövid beszéd kíséretében.

Utána Jarka szólalt fel, tiltakozva a privilégium egyes rendelkezései ellen. Mindenek-

előtt kifogásolja, hogy a régi részvényeseket hátrányos helyzetbe hozzák az újakkal szemben.

Spiru Jacobescu kéri, hogy a részvények árfolyamát 5500 lejről 3000 lejre redukálják és, hogy az állami tisztviselőket juttassák nagyobb számú részvényekhez. Protopopescu aggodalmának ad kifejezést, hogy a részvények számának emelése miatt azok értéke csökkenni fog.

Az elhangzottakra Oromolu válaszolt. Kifejtette, hogy a mai gyűlést azért hívták össze, hogy az állammal kötött konvenciót ratifikálják. A bank nem tesz különbséget új és régi részvényesek között s mindenkint egyforma jogok fognak megilletni. Ami a részvények elértéktelenedésére vonatkozó aggodalmakat illeti, kijelenti, hogy külön alapot fognak létesíteni azok valorifikálására. A privilégiumot meg kellett újítani, mert a régi nem felelt meg Románia területének megnagyobbodása által dikálta követelményeknek. Kéri a közgyűlést, hogy a konvenciót ratifikálja. Több hozzászólás után a közgyűlés ratifikálta az egyezményt.

Közgyűlési naptár. Május 27. „Prometheus” Bánya és Ipar rt. Nagyvárad. — **Május 28.** Pankotai Népbank rt. Pankota. — „Ardealul” Kereskedelmi rt. Bukarest. — **Május 29.** Aradi vasipari rt. Arad. — **Május 30.** Sváb Központi Bank rt. Temesvár (rendkívüli közgyűlés). — „Astra” első román vagon- és gépgyár rt. Bukarest (rendkívüli közgyűlés). — Kisküküllőmegyei földgáz rt. Dicsőszentmárton. — **Május 31.** „Aromatica” román vegyészeti gyár rt. Temesvár. — „Transylvania” Armatura- és Gépgyár, Marosvásárhely. — **Junius 1.** Csikszeredai Takarékpénztár rt. Csikszereda. — Nyersanyagkereskedelmi rt. Kolozsvár. — Nagykárolyi birtokossági malom rt. Nagykároly. — **Junius 3.** „Helvétia” Biztosító rt. Kolozsvár. — **Junius 8.** Hidalmásvidéki Takarékpénztár rt. Hidalmás.

A legfőbb vámbizottság legközelebbi ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb vámbizottság május 29-én pénteken fog ülést tartani, hogy megállapítsa azoknak az exportcikkeknek a vámösszegét, melyeknek kivételét a kormány közgazdasági bizottsága legutóbb tartott ülésén megengedte.

Magyar vámhivatalt állítanak fel a szatmári határon. Csehszlovákia a Szatmár-ekével ellenkező oldalon már régebben állított fel vámhivatalt. Mint értesülünk, most Magyarország is hajlandóan mutatkozik arra, hogy Románia és Magyarország közötti közlekedés és áruszállítás intenzívebbé tétele érdekében egy újabb határszéli vámhivatalt állítson fel. Magyarország új vámhivatala Szatmárcsekén lesz felállítva.

Kolozsvári céghivatali hírek. A kolozsvári céghivatalnál az elmúlt hét folyamán a következő változásokat jegyezték be: „Aesculap” cégnél Máté Mihály és Máté Mihályné cégjegyzői jogosultsága bejegyeztetett. — **Sebestyén Dávid** cég cégjegyzésébe a téglagyártást is bejegyezték. — „Sylva” fakereskedelmi rt. Klemm Pál igazgatósági tag cégjegyzői jogosultsága bejegyeztetett. — **Blaga és Margarit** autószállítási vállalat cég megszűnése bejegyeztetett. — **Reprezentanta Economica Romana S. A.** Dinea György, Ratin Domokos, dr. Lupás János igazgatósági tagsága megszűnt, helyettük bejegyeztetett Regiusné, Sárga Janka, dr. Jászay Károly és Társa szűcs cégből Gombos Sámuel kilépett, a céget Izrael József vezeti tovább egyéni cég gyanánt.

Az amerikai bankárok nem adnak kölcsönt a francia iparnak. Newyorkból jelentik: Azok közt, akik újabb időben a Wall-Streeten kölcsönért kopogtattak, nagy számmal voltak franciák, főleg francia iparvállalatok. De mialatt a német kölcsönkérők javarészen meghallgatásra találtak, a franciák nem kapnak pénzt. Az amerikai bankárok ugyanis meg akarják várni a franciaországi pénzügyek szanalását, mielőtt újabb angazmánokba bocsátkoznának. Ezt a szanalást, amelybe be kellene vonni az amerikai háborus tartozások dolgát is, Newyorkban csak a Dawes-terv analógiája szerint tartják megoldhatónak. Ezen az alapon szeretné bérbé venni a francia dohánymonopóliumot a legnagyobb amerikai dohánykoncern, a Tabacco Trust, mely hajlandó volna lekötöni a bérösszeget a szanalási kölcsön javára.

Visszaérkezett a magyar petróleum-piac visszahódítására kiküldött román bizottság. Bukarestből jelentik: Közöltük, hogy a kormány bizottságot küldött ki Budapestre, hogy az elvesztett magyar petróleum-piacot újból visszazerezzék Románia részére. A bizottság ebben a kérdésben hosszabb tárgyalásokat folytatott az illetékes magyar minisztériumokkal anélkül azonban, hogy valamilyen fix megállapodásra jutottak volna. A bizottság tegnap érkezett vissza budapesti utjáról és a tárgyalásokról ma tettek jelentést az ipari és kereskedelmi miniszternek. Mint értesülünk, a bizottság, amely különböző vámgügyekben is folytatott tárgyalásokat, június havában ismét Budapestre utazik a tárgyalások továbbvitelére érdekében.

A kolozsvári Közgazdasági Bank tőkeemelése. A kolozsvári Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Banca Economica S. A.) alaptőkéjét a június hó elejére meghirdetett közgyűlésen hatmillió lejre emeli fel. Mint értesülünk, a kibocsátásra kerülő négymillió lej részvényt tekintélyes kolozsvári nagykereskedők és iparosok jegyezték le, akiknek képviselői az intézet igazgatóságába is belesznek választva. Az intézet vezetésében dr. Hirsch Gyula és dr. Semlyén Hugó igazgatókon kívül Blatt Ignác, az Erdélyi Mezőgazdasági R.-t. volt vezérigazgatója, is részt fog venni. A tőkeemelés keresztülvitelére a miniszteri jóváhagyás már megérkezett. Az intézet tőkeemelési tranzakciója és átszervezése fontos jelentőséggel bír, mert ezáltal az intézet visszanyeri mozgékonyágát és a közgazdasági életben azt a jelentőséget, amelyet méltán megérdemelt.

Dr. GOLDBERGER EDE

szakorvos, bőrgyógyászati rendelőjét Cluj, Str. Saguna (Bartha Miklós-u.) 5. sz. alá helyezte át.

Megnyilt! **ארטם כשר** Megnyilt!

legmodernebb berendezésű

szalámigyár.

Postacsomagokban is legutányosabb árban szállít. Hechsir és árj. gyzek kívánatra bárkinek.

Schnabel Hermann, Cluj

Piata M. Viteazul 26.

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
Albala Izsó
Ponyva Timisoara
Piata Traian No 2

MA

érkeztek a nyári szezon utolsó ujdonságai.

MA

lehet vásárolni ritka szépségeket még.

MA

látogassa meg a kolozsvári vevőközönség az

AU PRINTEMPS

nagyáruházat Unió-u. 11

Lloyd 3247

MILKA SUCHARD

TISZTÁN ALPESI TEJ, KAKAO ÉS CUKOR

ארטם כשר
étterem!

Oradea-Maren a „BIHORUL” (Lloyd) orth. koser étterem, tényesen berendezve, Fuchs Benjámín fő-rabbi felügyelete alatt **megnyilt.**

Alkalmi ebédek és vacsorák. Olcsó abonoma. Fris villásreggeli

ארטם כשר
étterem!

Könyvkötővászón FERENC M. Telefon: 225

Cluj, Strada P. David 16.

TÖZSDE

Május 25-én

A lej: Zürichben 240.00, Párisban 915, Budapestben 332.

Kolozsvár. A mai napon szilárd volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.20—30.50, Prága 6.38—6.44, Budapest 325—330, Páris 11.10—11.20, Zürich 41.70—41.90, Newyork 215.00—216.00, London 1050—1055, Milánó 8.75—8.85.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123.12—123.00, Amsterdam 207.80—207.80, Newyork 517.00—517.00, London 2513.00—2512.50, Páris 2640.00—2645.00, Milánó 2082.75—2082.50, Prága 1532.50—1532.50, Budapest 72.75—72.75, Belgrád 847.00—847.00, Bukarest 240.00—240.00, Varsó 99.25—99.25, Bécs 78.80—78.80.

Bukarest. Devizák: Páris 11.10, Berlin —, London 10.55, Newyork 216.00, Milánó 8.74 Zürich 41.90, Bécs 30.20, Prága 6.42.

Bukarest. Valuták: Napoleon 805, német márka 51.70, leva 1.45, török lira 115, font sterling 1052, francia frank 10.90, svájci frank 42.00, olasz lira 8.74, drachma 4.00, dinár 345.00, dollár 216.00, lengyel forint 41.00, osztrák shilling 30.00, magyar korona 30.00, cseh korona 6.43 belga frank 10.70.

Farmodont fogkrém lerakata

Farmacon nagydrogueria
Timisoara

1748 4

Értesítés!

Van szerencsém úgy a helyi, mint a vidéki régi t. vevőimet értesíteni, hogy 30 év óta fennálló fűszer- és vegyeskereskedésem, mely 2 év óta szűntelt, újító a mai kornak megfelelő elsőrangú árukészlettel megnyitottam.

Pontos, szolid és olcsó árak mellett t. vevőimnek rendelkezésére állok. Ugyezintén a meglévő héber könyv és zsidó rituális cikkeket ספרים האנדרונים külön könyvosztályban dus választékkal meg-nagyobbítottam.

További b. pártfogásukat kérve, kiváló tisztelettel

Rosenzweig Antal,
fűszer és vegyeskereskedő
Cluj, Széchenyi-tér 37-38.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„RASOL IDEAL“

borotváló por
amely az ország legrégibb gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva, az arcotnem marja és kelemes hatást hagy utána.

Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ felirású valódi.

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

SPORT

Vasárnapi eredmények

Nagyvárad győzelme Temesvár felett. A cseh válogatott legyőzte az osztrákokat. A kolozsvári és aradi atlétikai versenyek eredményei

(Cluj-Kolozsvár, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pompás rendezésben folyt le tegnap az Universitatea és KAC közösen megrendezett első tavaszi országos atlétikai versenye. Ha az indulók száma nem is volt olyan népes, mint ahogyan a verseny azt megérdemelte volna, azért nem a rendezők a hibásak, mert a bukaresti atlétikai szakosztály ugyanakkor, amikor Kolozsvár részére atlétikai versenyt engedélyezett, belement abba, hogy Arad is atlétikai versenyt rendezzen. Részletes eredmények:

Gerelyvetés. 1. Barabás (CAMP) 40.80 m., 2. Kondor (U.) 39.30. — **Rudgrás.** 1. Fetter (KAC) 297 cm. (15 cm. előny), 2. Barabás (CAMP). **Scratch** 297. — **110 m. gátfutás.** 1. Barabás (CAMP) 20.4 mp. — **Kalapásvetés.** 1. Bodea (U.) 38.33 méter. — **1500 m. handicap.** 1. Wild (CAMP) 4.38.8 p. **Előny nélküli.** — **100 m. síkfutás handicap.** 1. Valceanu (Kinizsi) 11.6 mp. **Scratch.** Péter nem indult. — **800 m. Wild (CAMP) 2 p. 17.6 mp.** — **Diszkosz.** Kondor (U.) 32.89 m. — **Magasugrás.** Rusu (U.) 170 cm. Péter nem indult. — **Súlydobás.** Dávid (KAC) 11.62 m. (1 m. előny). — **4x100 m. staféta.** 1. KAC, 2. U., 3. CAMP. — **5000 m. síkfutás.** 1. Wild (CAMP) 17.6 mp. — **400 m. síkfutás.** 1. Kormos (KAC) 55.4 mp. — **Távlegrás.** 1. Rusu (U.) 629 cm. — **200 m. síkfutás.** Péter (KAC) 23.8 mp. — **Olympiai staféta.** 1. CAMP, 2. KAC, 3. U. A Camp ileje 4 p. 09.6 mp. Az atlétikai versenyt futballmérkőzés követte.

Universitatea—KAC 2:0 (1:0). Biró Pop. Mindkét csapat több tartalékkal játszott a barátságos mérkőzésen.

Sparta

(volt Sugár & Deutsch) — az összes

sportcikkék

szaküzlete. — Cluj, C. Victoriei 5.

Vidéki eredmények:

Nagyvárad: Nagyvárad—Temesvár 2:1 (1:0). A két régi rivális küzdelméből a szerencsésebb csapat került ki ezúttal győztesként. Timisoara a bukarestiekkel ugyancsak tegnap lejátszott válogatott meccsre való tekintettel nem komplett összeállításban szerepelt Nagyváradon, ennek dacára jobb és egységesebb játékokat produkált. Rónai és Keller rugták a gólokat.

Brassó: Brassói kombinált—KKASE—KAC—CFR kombinált 2:0 (2:0).

Temesvár: Temesvár—Bukarest 2:1 (2:0). Matak és Frech rugja a temesváriak, Melchior a bukarestiek gólját.

Resica. Timisoara II. oszt. válogatott—Resitai válogatott 2:1 (1:1). Biró: Szika.

Arad. Olimpia—Aviatie Sport Club Bucuresti 2:2 (1:1). A fővárosi csapatban erdélyi játékosok szerepeltek.

Petrozsény. UCASP—Gloria—CFR (Arad) 0:0. Első osztályu bajnoki, amelynek eredménye meglepetés.

Lupény. Jiul—ATE 4:1 (1:1). Első osztályu bajnoki.

Piski. AAC—CFR—Simeria 2:0 (1:0). I. o. bajnoki.

Nagykároly. Victoria komb.—Victoria Nagyvárad 3:2 (1:0). Biró: Vadász.

Szatmár. Victoria (Nagykároly)—Olimpia 2:0 (2:0).

Nagyenyed. Industria Sarnei—NTK 5:1 (2:0). II. o. bajnoki.

Máramarossziget. Sz. Törekvés—Sámson 3:0 (2:0). Első osztályu bajnoki, biró Gross. Borgida (2) és Pomacek a góllövők.

Külföldi eredmények:

Budapest. BEAC—FTC 1:0 (1:0). I. o. bajnoki. A lelkes BEAC Marcinkó góljával

győzött a tartalékolt FTC ellen.

UTE—Vasas 3:1 (1:1). Kupa elődöntő.

A magyar—osztrák hölgyuszóversenyt 22 és fél—13 és fél arányban az osztrákok nyerték.

Bécs. Rapid—MTK 4:1. A magyar bajnok-csapat veresége meglepetés.

Prága. Csehszlovákia—Ausztria 3:1.

A KKASE magyarországi turára indul. A KKASE teljes első csapata júniusban Debrecenbe utazik, ahol június 7-én a DKASE, június 11-én pedig a DTE csapatával tart mérkőzést. A cluji csapat debreceni vendégszereplését nagy érdeklődés előzi meg úgy Romániában, mint pedig Magyarországon. Reméljük, hogy a KKASE lelkes csapata méltó módon fogja reprezentálni Debrecenben nagy játékerőt képviselő ellenfeleivel szemben a romániai futballsportot.

Uj Kelet könyvosztályának sevouth ünnepi olcsó könyvcsoportja.

Lukács Zoltán: Szemelvények a Talmudból.
Fényes: Jiddi.
Herzl: Zsidó állam.
Max Brod: Zsidóság és kereszténység viszonya.
Szabó: Piros zubbony.
Veér: A kivándorlás örvényében.
Achad Haam: Nietzscheanizmus és zsidóság.
Ujvári: B-s-zuálló Isten.
Martin Buber: Zsidóság és az emberiség.
Szép: Kétfel l angyal.
Giszkalay: Rókkák a romok közt.
Silbermann: Zsidó kultúra és modern világnézet.

12 könyv ára 185 lej (és portó). Csak a sziván hó 10-ig beérkező csoportrendeléseket szállítjuk.

Ki kell költözzünk!

Emiatt kénytelenek vagyunk üzletünket teljesen felosztlatni.

Oriási szövet-, selyem-, vászon- és mosóáru-raktárunkat még eddig nem létezett olcsó árakban elárusítjuk.

Heller, Weisz & Molnár

divatáruháza, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

APRÓHIRDETÉSEK

Ha jól akar nősülni vagy férjhezmenni, forduljon hozzánk „IDEÁL” házasságközvetítő iroda, Alba-Julia, Str. Simion Barnuțiu No 20. 1864

Hatszáz ezer lej készpénzzel rendelkező 26 éves izraelita érettségizett fiatalember feleségül venne hasonló vagyonu urileányt vagy nagyobb vállalatba benősülné. Közeledések „Hivatalnok” jellegére Rudolf Mosse hirdetői vállalatához, Oradea-Mare, kéretnek. 9110

Megnősülne izr. 87 éves kereskedő, üzletleppel. Teljes című levél címenző „1.000.000” jellegére a kiadóhivatalba. 9112

Előkelő véglegesített állásu, neves orthodox családból, negyven s éven levő nőtlen, egyetemet látogatott, jó külsejű talmodhachannak nozzállító fiúonlektől gazdag feleséget keresek, esetleg benősülné, vagy érdeklőséget vállalna nagyobb üzemmél. Bimerítő ajánlatok „Előke 8, vallásos” jellegére kiadoba. Legmesszebbmenő diszkrétó biztosítva. 9099

Azsuozó gép jó állapotban eladó. — M. Fülöp, kézimunka-üzlet Dej

Széchenyi-tér legjobb helyén levő üzlethez, kedvező feltételek mellett társ keresztek. Cím a kiadóban.

Motorokat benzín, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törtött állapotban is, keresek megvételre. Soheldivetz, gépész-mérnök, Timisoara, Gojdu-utca 13. 1819

Veszek hántott tölgy tűzfát prompt és későbbi szállításra. Hirsch Vilmos, Brasov, Kórház-utca 66. 9113

Motorokat, benzín, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törtött állapotban is, keresek megvételre. Soheldivetz, gépész-mérnök, Timisoara, Radulescu 6.

Barzel
Fierarie
Vasüzlet
Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Telefon 1040

Erdélyi butorgyár képviselőt avonem Cur Salómban. Cimet kiadó, kékek.

Utazót, garanciaképes szakképzett rövidárust keresünk. Kizárólag irasteli ajánlatokat kéünk Blum Testvérek, Oradea Mare. 9116

Lőmaan-Akkó irodába pertekt magyar gyors és gépirónó keresztek azonnali belépésre. 9106

Értesítés. Tisztelettel értesitem vendégeimet, hogy odrászműhelyemet Deák Ferenc-utca 11 sz. elől Bólyai-utca 2 sz. alá helyeztettem át. Kérem tisztelt vendégeim további szives támogatását. Tiszteivelöknek és munkásoknak 20% kedvezmény, Grósz Ignác, fodrászmester. 9119

A kolozsvári
„PARK”
szanatorium

a szellemi és érzékszervi fogyatékosok **gyenge elméjük, síkietnémák, nagyothallók, vakok erősen rövidlátók** számára külön osztályt létesít, ahol nevezettek szanatoriumi kezelésben s a gyermekek szakszerű nevelésben fognak részesülni. Felvételnak a fenti, vagy azokhoz hasonló kategóriákba tartozó, 6 évtől fejebb bármilyen kora — mindkét nembeli fogyatékosok. A megfelelő korban levők képességeik szerinti **mesterségekre kiképeztetnek.**

Azok részére, kik megbízható orth. kóser kosztot igényelnek, a szanatorium rituális konyhája rendelkezésre áll. — Levélbeli megkereséseket a szanatorium irodájába kéünk.

Ki akar Cur Salómban létesítendő autóbussz vállalatához [Haita—Akkó között] társul jónni, az közölje címét a kiadóba.

Keresek azonnali belépésre egy ügyes fűszer, vas-rövidáru és tvege zesben is jártas kereskedő segédet — Farkas Jenő, Sangeorgeni pádureni. 9111

Engros-üzleteinek, vagy irodának alkalmas, centrumban fekvő helyiség nagy raktárhelyiséggel, kedvező feltételek mellett kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Női kalap ujdonságok legolcsóbbak Pararie de Paris, Unió-utca 6. Masmódoznak külön kedvezmény. Kalapformálást saját műhelyemben, legutolsó divatra gyári áron készítek. 9054

Férlidivat kalap és cipőszakmában, kiutatrendésben jártas segédet azonnali belépésre keresek Roman és német nyelv tudása ekvetlen szükséges. Grünberger S. Géza ruh-árubáz, Caransebes. 9106

Motorok
Szivógáz 20—60 HP. Benzín 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Dieseli 40, 50 HP. Gőzgépek félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP. Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

Tengerit
vagonvételben szállít Reiter Frigyes, Timisoara, Str. Jancu Vacarescu 1. 9007

Diót, jóniőségűt, kisebb nagyobb mennyiségben veszek. Fehér, Satu-Mare, Bul. Basarabilor 3. 9115

Vegyes tőzlet italmérésével vidéken, forgalmas helyen átadó, esetleg agilis társ tőkével keresztek. Bövebbet Finkelstein Kintner cégnek, Cluj, széchenyi-tér. 9103

Benzinlocomobilok és nyersolaj-török, melyek cséplésre és kétjáratu malom meghajtására alkalmasak, azonnal szállíthatók, Friedrich Testvérek, Timisoara. 1819

Nagyobb üzlethelyiség esetleg raktárnak azonnal kiadó. Értekezhetni ugyancsak, Honvéd-utca 16. 9117

Aranyművesegédek kereszünk azonnala, 1 fémharmkást, 1 foglalt, 1 lencsekészítőt és egy galantarisztát, Csakis elsővándúerők jelentkezzenek. Zehavia, Medias. 9074

Eladó házastelk. Vétel esetén beköltözhető. Cím a kiadóban.

Cur Salómban cemenárugyár létesítéséhez tőketerős társat keresek. Kévkés tőkével magam is rendelkezem és szakember vagyok. Kk részvenni óhajtanak, címüket közöljék a kiadóval.

SZINHÁZ - MŰVESZET

Petráss Sári Brassóban. Brassóból jelentik: Az ünnepelet magyar primadonna, akinek kolozsvári vendégszereplését is tomboló siker kísérte, vasárnap este Brassóban vendégszerepelt Fehér Imre társulatánál, a „Marinka a táncosnő” paródia címszerepében. A színházat zsufozásig megtöltő előkelő közönség forró ünnepleben részesítette Petrásst, akinek méltó partnerei voltak Ross Jenő, Rudas Bandi és Fekete Rózsi. Petráss Sári ma este a „Lengyelvér”-ben bucsuzik el a brassói közönségtől, ami után visszatér Kolozsvárra.

A színházi iroda közleményei
Sárga kabát. Lelkes ambícióval és sok reménységgel készül a színház énekes személyzete a szombat esti premierre. Az előadást emeli az, hogy két főszereplője ugyancsak lesz, akik Budapesten sikerre vitték és 200 nál többször játszották szerepeiket: Karácsonyi Ili és Ihász Aladár. Grandiózus szerepe van Tompának és ragyogó feladat jutott Neményinek. Egyelőre az első négy előadásra áruítja a pánztár a jeveket
Petráss Sári bucsuja. Óriási az érdeklődés a szerdai és csütörtöki előadás iránt. Mind a két estén fel fog lépni Petráss Sári, az erdélyi városok ünnepelet vendég-primadonnája.

Antónia — olcsó helyárakkal. A jövő vasárnap délután kerül színpadra Lengyel Menyhért Antóniaja. A rendkívül vonzó ujdonságok ez lesz az első mérsékelt helyáru előadása.
Hoffmann Meséi és Tosca — Sugárral. Kedden a Hoffmann Meséi adják Sugárral és Baranyai Jolannal. Pénteken fejezi be három estére terjedő vendégszereplését Sugár, amikor a Tosca Scarpiját fogja énekelni. A címszerepet vendégként Hegyi Lili énekl.

Magyar Színház heti műsora
Kedd: Hoffmann Meséi (Sugár Frigyes vendégjátékával, Baranyai felléptével. Premierbérlet 61 sz., sorozat 223)
Szerda: Lengyelvér (Petráss Sári vendégjátékával. Mérsékeltan emelt helyárakkal, napi bérlet 125 sz. A, sorozat 224)
Csütörtök: Mézeskalács (Petráss Sári bucsufellépésével, mérsékeltan emelt helyárakkal, premierbérlet 62 sz., sorozat 225)

Péntek: Tosca (Sugár Frigyes becsu vendégjátékával, Hegyi Lili fellépésével, napi bérlet 126 sz. B, sorozat 226)
Szombat fél 9-kor: A Sárga kabát (Ujdonság, először, premierbérlet 63 sz., sorozat 227)
Vasárnap d. u. fél 4-kor: Antónia (Mérsékelt helyárakkal, sorozat 228)
Vasárnap este fél 9-kor: A sárga kabát (Bérletszűnetben, sorozat 229)
Hétfő d. u. fél 4-kor: Három grácia (Mérsékelt helyárakkal, sorozat 230)
Hétfő este fél 9-kor: A sárga kabát (Napi bérlet 127 sz. A, sorozat 231)
Kedd fél 9-kor: A sárga kabát (Napi bérlet 128 sz. B, sorozat 232)

MOZGÓK MŰSORA
Select-mozgó. Kedd, Szerda, csütörtök, május 26, 27 és 28. *Sbylock, a velencei kalmár.* Monumentális dráma 8 felvonásban. Filmre alkalmazva a halhatatlan angol író drámája után: William Shakespeare. Főszerepben Henry Porten, Harry Liedtke és Werner Krauss.
Uránia-mozgó. Kedd, szerda, csütörtök, május 26, 27 és 28. *A hindu talizmánja.* II. rész, 9 felvonásban. Szenzációs kalanddráma Indiában, a fakirok országában. Főszerepben Éva Évi. Az utolsó, legérdekesebb rész.
Apollo-mozgó. Kedd, május 26. *Fattynak nem akad párja.* Nagy amerikai burleszk, 6 felvonásban, a cow-boyok el-téből. Főszerepben: Fatty. Szerda és csütörtök, május 27 és 28. *Egy izgalmas éjszaka.* Szenzációs bűntügyi dráma, 9 felvonásban. Filmre alkalmazva a világhírű rendező: D. W. Griffith. Főszerepben Peter Strang.

Trencianské Teplice
(Trencsénteplic Slovensko)
világhírű rádiumos kén- és iszapfürdő (42° C)
rheuma, köszvény idegfájdalmak (ischiasz) stb. ellen. Rendkívül **kollembos és olcsó májuslakások.** Lakás és ellátás cK. 35-től. Rendkívüli utazási kedvezmények.
Felvilágosítást ad a Fürdőigazgatóság és a Menetjegyiroda — Oradea-Mare.

Most jelent meg!
A zsidó Balzac
MENDALE MOICHER SFURIM
humoros zsidó snorerregénye
A sánta Fiske
Az első jiddis regény magyar nyelven.
Ára 80 lej.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG
összes porzasszönyveget, egész ujdonságaimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb.
Részletre is. teszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Societatea
Movila-Tekirghiol
București, Pasajul imobiliara, scara A, etaj III.
Értesiti nb. kléenseit, hogy május 25 től június 1-ig terjedő időig első kategóriájú szobákkal rendelkezik. Egy áyas 2000 lej, 2 áyas 3500 lej. Meleg iszaposfürdők és hideg tengeri fürdők.